

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Olympiakomitean lausunto valtakunnallisesti merkittävistä hankkeista koskien liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmaa 2023–2026

VIITE: Lausuntopyyntö liikuntapaikkarakentamisen rahoitussuunnitelmaan 2023–2026 ehdotetuista valtakunnallisista huippu-urheilun hankkeista (VN/27270/2021-OKM-15, VN/27270/2021)

Suomen Olympiakomitea lausuu opetus- ja kulttuuriministeriölle liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmaa varten. Lausunto kohdistuu rahoitussuunnitelmassa käsiteltäviin valtakunnallisesti merkittäviin, huippu-urheilun kannalta keskeisiin hankkeisiin.

Olympiakomitean tavoitteena on, että mahdollisimman monella huippu-urheilijalla on kansainvälisen vertailun kestävä päivittäinen valmentautuminen ja toimintaympäristö periaatteella parhaat parhaiden kanssa. Suomalaisen huippu-urheilun kannalta keskeisillä urheilumuodoilla tulisi olla liikuntapaikkaolosuhteet, jotka täyttävät kansainvälisen tason harjoittelu- ja valmennusvaatimukset sekä kansainvälisten kilpailujen järjestämisvaatimukset. Liikuntapaikkojen perustamishankkeiden valtionavustuksella ja erityisesti sen valtakunnallisesti merkittävillä hankkeilla suunnatulla osuudella on keskeinen merkitys näiden olosuhteiden syntyymiseen.

Olympiakomitean näkemyksen mukaan valtakunnallisesti merkittävien hankkeiden tuki tulisi kohdentaa hankkeisiin, jotka **vastaavat suomalaisen huippu-urheilujärjestelmän kohdennuksiin** (painopistelajit ja toimintaympäristöverkosto) sekä kulloinkin kyseessä olevien **lajien keskeisimpiin tarpeisiin**. Avustuksella tulisi luoda **pitkäjänteisiin keskittämiskäytäntöihin perustuvia harjoitus- ja valmennusolosuhteita**, joissa käytettävyyttä harjoitteluun ja valmentautumiseen on varmistettu. Tämä edellyttää lajiliiton vahvaa tukea ja hankkeeseen yhdistyviä valintoja, kuten valtakunnallisen valmennustoiminnan keskittäminen. Kansainväliset vaatimukset täyttävien **tapahtumaolosuhteiden osalta keskeistä on luoda puuttuvia ja tarvittavilta osin päivittää olemassa olevia huippu-urheilun arvokilpailuolosuhteita**. Avustuksen vaikuttavuuden näkökulmasta Olympiakomitea pitää tärkeänä painottaa hankkeita, joiden toteutumisedellytyksiin valtionavustuksilla on erityisen suuri merkitys ja joilla on kunnan/kaupungin tuki.

Lausunto pohjautuu huippu-urheilun menestystavoitteiden linjauksiin lajien priorisoinnista ja toiminnan keskittämisestä. Lausunnossa esitettävien hankkeiden arvioinnin perustana on Olympiakomitean määrittelemät kriteerit valtakunnallisten huippu-urheiluolosuhdehankkeiden arviointiin (liite 1). Kriteerit on hyväksytty Suomen Olympiakomitean hallituksessa 18.9.2018.

Lausunto on valmisteltu Suomen Olympiakomitean asiantuntijoista kootussa työryhmässä. Valmistelussa on hyödynnetty Paralympiakomitean asiantuntemusta. Kaikille Olympiakomitean jäsenjärjestöille on tarjottu mahdollisuus esittää näkemyksiä hankkeista.

Lausunnon valmistelussa on huomioitu kaikki hankkeet, joita on esitetty Opetus- ja kulttuuriministeriölle rahoitussuunnitelmaan valtakunnallisesti merkittävänä hankkeina. Hankkeet on arvioitu ja pisteytetty Olympiakomitean työryhmässä ja ne esitetään perusteluineen pisteytyksen mukaisessa prioriteettijärjestyksessä. Lausunto on hyväksytty Olympiakomitean hallituksessa 25.10.2022.

Olympiakomitean prioriteettijärjestys rahoitussuunnitelmakaudelle 2023-2026:

Arvioinnissa erottuu korkeammalla pistemäärällä kaksi hanketta (sijat 1-2).

1. Jääurheilun monitoimihalli (Myllypuron jääurheilukeskus Oy)

Hanke palvelee huippu-urheilun kannalta keskeisiä lajeja (pikaluistelu ja taitoluistelu) ja muodostaa olosuhteet lajien huippuvalmennuskeskukselle. Hanke tarjoaa pika- ja taitoluistelulle kaikki laji- ja oheisharjoittelutilat. Hanke kytkeytyy toiminnallisesti Pääkaupunkiseudun urheiluakatemiaan ja Helsingin Olympiavalmennuskeskukseen palvelen urheiluakatemiaan urheilijoita ja hyödyntäen Urhean palveluita maajoukkuetoiminnassa ja leirityksissä. Pikaluistelun osalta hanke luo Suomeen toistaiseksi täysin puuttuvan halliolosuhteen, joka mahdollistaa valtakunnallisen valmennuksen keskittämisen sekä arvokilpailujen järjestämisen. Hanke palvelee hyvin vammaisurheilua ja luo esteettömät harjoittelu- ja kilpailuolosuhteet liikuntaesteisten jäälajeihin, sillä hankkeessa on esteettömyys huomioitu esteettömyyden perustasoa paremmin. Lisäksi hanke tuottaa harjoittelu- ja valmennusolosuhteita yleisurheiluun ja kaukalolajeihin. Hanketta edistävät Luistelu- ja Taitoluistelu-liitto yhdessä. Kaupunki suhtautuu hankkeeseen myönteisesti ja hankkeella on suunnitteluvaraus. Hankkeen suunnittelussa on kiinnitetty erityistä huomiota kestäviin energiaratkaisuihin.

2. Hippos 2020 (Jyväskylän Hippos ky)

Laaja ja monilajinen liikuntapaikkahanke, jonka erityispiirteenä on siihen liittyvä osaamiskeskittymä (Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus, alueen oppilaitokset, Jyväskylän Urheiluakatemia). Hanke parantaa urheilijoiden päivittäisharjoitteluolosuhteita ja kaksoisuratkaisuja Jyväskylässä, joka on yksi kuudesta Olympiakomitean Urheiluakemiaohjelman valtakunnalliseen rooliin nostetusta päivittäisharjoittelun toimintaympäristöstä. Jyväskylän kaupunki on sitoutunut hankkeeseen omassa strategiassaan sekä taloussuunnitelmassa. Esteettömyys on huomioitu hankkeessa esteettömyyden perustasoa paremmin.

3. Uinnin valtakunnallinen harjoituskeskus, Kuortane (Kuortaneen kunnan ja Kuortaneen Urheiluopistosäätiön perustama Kuortaneen Uintikeskus Oy)

Uinnin maajoukkue-, paramaajoukkue-, nuorten maajoukkue-, alue- sekä seuraleiritystä palveleva harjoitteluolosuhde, jossa prioriteetti allas- ja ratavuoroille annetaan kilpauinnille ja jonka varustelu vastaa huippu-uinnin tarpeisiin. Uusi uimahalli vahvistaa eri harjoitus- ja valmennuskeskusten kokonaisuutta, johon huippu-uinnin osalta liittyvät uinnin olympiavalmennuskeskus Urheassa ja paraurheilun valmennuskeskus Pajulahdessa. Halli sijoittuu Kuortaneen Urheiluopiston valmennuskeskuskampukselle, joka on yksi kuudesta Olympiakomitean Urheiluakemiaohjelman valtakunnallisista urheiluakatemiaista.

4. Garden Helsinki (Projekti GH Oy)

Huippu-urheilutapahtumien järjestämistä palveleva areenakokonaisuus. Kaksi areenaa, joista toinen on uusi ja toinen peruskorjataan Mid-areenaksi. Hanke parantaa jää- ja sisäurheilulajien olosuhteita paikallisesti ja uudistaa useiden lajien arvokisaolosuhteita mm. mahdollistaen koripallon miesten arvokisaturnausten järjestämisen.

5. Jääurheiluareena (Aviasport Areena Oy)

Ensimmäinen jääpallon halliolosuhteita Suomessa. Halliolosuhteilla voidaan varmistaa jääpallon kansallisen sarjatoiminnan ja huippu-urheilun toimintavarmuus sekä kilpailukauden pidentyminen. Olosuhde täyttää kansainvälisen kilpailutoiminnan vaatimukset mahdollistaen kansainvälisten tapahtumien hakemisen. Arvioinnissa ei ollut käytettävissä tietoa hallin energiatehokkuuteen liittyvistä ratkaisuksista. Tähän liittyvien ratkaisujen ja suunnitelmien laadukkuus tulee varmistaa. Jääpallo ei kuulu huippu-urheilujärjestelmän painopistelajeihin.

6. Ruutikankaan ampumaurheilukeskus (Ruutikangas Oy)

Hanke palvelee huippu-urheilun kannalta keskeisiä ampumaurheilulajeja. Hanke synnyttää Liminkaan luokan 1 kansainvälisen ampumaurheilukeskuksen, joka soveltuu myös ISSF:n kaikkien lajien (pl. ilma-aseet) kansainvälisten kilpailujen järjestämiseen MM-tasolle asti sekä mahdollistaa kaikkien lajien arvokisojen järjestämisen yhdessä paikassa. Hankkeen suunnitelmissa on esteettömyys huomioitu, mikä mahdollistaa myös ammunnan paralajien harjoittelun ja kilpailujen järjestämisen. Ampumaurheiluliiton huippu-urheilun olosuhdestrategian mukaan hanke toimii alueellisena harjoittelukeskuksena Turku ja Orimattilaa tukien. Hankkeen valtakunnallinen merkitys ampumaurheilulle liittyy arvokisojen järjestämiseen. Sijainti ei vastaa huippu-urheiluyksikön näkemystä, mutta lajiliitto puoltaa sijaintia.

7. Turun Ratapiha (Turun Ratapihan Kehitys Oy)

Hankkeesta suunnitellaan kansallisesti sekä kansainvälisesti merkityksellistä elektronisen urheilun, jääkiekon, tapahtumien, kulttuurin ja elämysten keskittymää. Elektroninen urheilu ei kuulu huippu-urheilujärjestelmän painopistelajeihin. Jääkiekon osalta arvokisaolosuhteet täyttyvät nykyisellään.

Lopuksi

Valtakunnallisten huippu-urheiluhankkeiden tunnistaminen kyllä-ei –asteikolla on haastavaa. Huippu-urheilun olosuhteet paikalliselta tasolta valtakunnalliselle tasolle ovat jatkumo, jossa eri tasot tukevat toisiaan. Hankkeiden valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten elementtien määrä vaihtelee ja sitä voi arvioida luotettavasti vasta toteutuneesta toiminnasta.

Liikuntapaikkojen perustamishankkeiden avustuksiin osoitettu vuotuinen rahoitusmäärä on turvattava vähintään nykytasolla, mikä sekään ei mahdollista avustusta kuin osalle valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti tarpeellisista hankkeista. Vuonna 2019 eduskunnan hyväksymässä liikuntapoliittisessa selonteossa todettiin, että liikuntapaikkarakentamisen lisätuen tarve olisi 10-15 miljoonaa euroa vuodessa, jonka lisäksi 2020-luvun alussa tarvittaisiin noin 20 miljoonan euron kertainvestointi.

Liikuntainfrastruktuurin kehittämistarpeet eivät vähene vaan kasvavat mm. kaupungistumisen, ilmastotavoitteiden, energiamarkkinoiden murroksen ja olemassa olevan liikuntapaikkaverkoston ikääntymisen myötä. Useimmat kokoluokaltaan merkittävät hankkeet toteutetaan monikanavaisella rahoituksella. Valtionavustus on näissä hankkeissa usein ratkaiseva hankkeen käynnistymiseksi.

Helsingissä 26.10.2022

Taina Susiluoto
Toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea

SUOMEN OLYMPIAKOMITEAN KRITERIT VALTAKUNNALLISTEN HUIPPU-URHEILUOLOSUHDEHANKKEIDEN ARVIOINTIIN

Hyväksytty Suomen Olympiakomitean hallituksessa 18.9.2018

I Valtakunnallinen merkittävyys suomalaisen huippu-urheilun näkökulmasta (max. 4 p.)

1. Hanke vastaa lajiliittojen esittämään tarpeeseen. (P)
2. Palvelee huippu-urheilun kannalta keskeistä/keskeisiä lajeja (= kärki- ja investointilajien määrä ml. vammaisurheilu).
3. Hankkeen tuottama huippu-urheiluolosuhde on osa valtakunnallista urheiluakatemia- ja valmennuskeskusverkostoa.

II Harjoitus- ja valmennusolosuhteet (max. 3 p.)

4. Käytettävyys huippu-urheilun harjoitteluolosuhteena: huippu-urheilukäyttöön varatut käyttötunnit ja niiden hinnoittelu sekä tilojen varustelu.
5. Toimintaympäristö ohjaa laaja-alaiseen valmennusosaamisen yhteistyöhön ja kehittymiseen.
6. Saavutettavuus ja esteettömyys: sijainti vastaa toimintaympäristöverkostosuunnitelmaa sekä lajiliiton pitkän tähtäimen suunnitelmaa olosuhteiden sijainnista ja keskittämisestä. (P)

III Kansainvälisten kilpailujen olosuhteet (max. 2 p.)

7. Olosuhde valmistuessaan täyttää lajin/lajien kansainvälisen liiton mukaiset kilpailuvaatimukset ja a) luo Suomeen puuttuvan kansainvälisen tason kilpailuolosuhteen tai b) päivittää lajin tapahtumaolosuhteet kansainvälisen tason vaatimuksia vastaavaksi.

IV Vaikuttavuus ja toteuttamisvalmius (max. 1 p.)

8. Valtionavustuksilla on erityisen suuri merkitys hankkeen toteutumisedellytyksiin.
9. Suunnitelmalle on ko. kunnan/kaupungin toiminnallinen ja taloudellinen tuki. (P)

Muut hankkeissa huomioitavat näkökulmat (harkinnan mukaan max 1 p.)

- Selkeä hankesuunnitelma ja resurssit
- Luo harjoitusolosuhteen, jota Suomessa ei aikaisemmin ole ollut
- Hyödyt liikkeen lisäämiselle
- Ympäristönäkökulmien huomioiminen

Pakolliset vaatimukset merkitty (P), muut kohdat pisteytetään.